

KÉSZ REGÉNY (VIII.)

B R A S N Y Ó I S T V Á N

Mostanra tehát egészen mélyen jártunk a világ dolgaiban, egyszeriben itt is a származásomat kezdték pedzeni, mintha rövidnadrágban szeretnének látni, vajon miként is mutatnék úgy? Vagy amikor még nyuszibojt volt a sapkámon...

– Úgy nagyon nehéz boldogulni, ha az embernek nincsen senkije sem... Itt minden le van már foglalva.

– Hol nincs? Mondjon nekem egy olyan helyet, ahol nincsen minden lefoglalva! – kiáltottam szinte kétségbeesetten, pedig ez nem illett most hozzám, az úgysis továbbmenőhöz. Vagy valalmi hirtelenében ide kezdett volna fűzni? Engem? Hogy ne ismerjek magamra?

– Honnan tudjam én azt? De itt azért megalhat, ha akar. Majd szorítunk magának valahol helyet...

– A pinceablakban – mondta egy azok közül, akik eddig hallgattak, és csak néztek valahová, de annyi biztos, hogy nem énrám. Egyikükével sem találkozott eddig a tekintetem, igyekeztek megmaradni baljóslatúnak, hogy ezért én csak tartsak tőlük. Különben meg tartott tőlük a fene, legalábbis amíg megvan a táskám.

– Szóval, akkor nem lesz dohány – igyekeztem továbbra is meglovagolni üzleti vesszőparipámat.

– Mondtuk már, hogy nem, vagy magának mindent a végtelenségig kell hajtogatni? – váltott ingerültebbre a menyecske hangja. – Itt soha nem volt kifizető...

– Akkor mivel szoktak bajlódni, amikor éppen ráérnek? – iparkodtam, hogy mégse hagyjam magamat, habár tudtam, hogy nem sokáig leszek én képes állni a sarat ilyen nagy elszántsággal szemben. Jobb, ha az ember meghúzza magát, habár ez itt pusztán a beszélgetés kedvéért tartott, az ilyesmitől sohasem lesz harag.

– Most éppen libákkal, mert azoknak csak a tolláért mennyit adnak! Most nem, mert tél van, de majd tavaszra...

– Azok is szeretik a vizet. – Miként látható is, sehogyan sem tudtam elszakadni a víztől, mintha tengerre szeretnék szállni. Ez ugyan még meg sem fordult a fejemben, de most hirtelenében fölötltött bennem: a végtelen víztükrök!

– Itt ugyan szerethetik. De ha nyáron nagy eső esik, össze szokott szaladni a laposokban. Olyankor néha még gólyát is látni, de csak ácsorog a partján; hogy az meddig kibírja féllábon!

– Biztosan arra vár, hogy elkaphasson egy békát a vízben.

– Tavaly nem is nagyon kellett rá várni. Tavaly igazi békaeső esett, ha hallott már ilyenről. Mindenfelé ugráltak, hogy meg lehetett őket fogni, nem voltak nagyobbak az ember ujjá pörcénél.

– Hogyne hallottam volna – játszottam a tájékozottat. – Én már halakat is láttam esni, igaz, nem hosszabbakat a gyufaszálnál. Úszkáltak a barázdában, de aztán nem tudom, mi lett velük.

– A halakat a szivárvány szippantja föl, de a békák biztosan nem a szivárványból hullanak!

Így folyt közöttünk a társalgás a szivárványról meg a vizekről. Azt az esőt azonban, ami engem átmeszelt, nem is említettem, az történelmi eső volt, minden lehető átmeszelve, és olyan errefelé úgysem eshetett még soha. Itt még a békaeső járta, akár a Szentírásban, és ennek a baljós helyét igyekeztek elhelyezni valahol az életükben, afféle ránk jövő rossz még időben érkezett előjeleként.

– Szentírást nem árul? – kérdezte is az egyik hallgatag.

– Egyházi dolgokkal még nem foglakoztam – igyekeztem fölvilágosítani, hogy miért nem.

– Pedig az ilyen vigécből ezt is kinézhetné az ember – nyugtázta mentegőzésemet, és nekilátott cigarettát sodorni, szerintem klozetpapírba; erre kellett volna neki a bibliapapír? Nem hinném, inkább csak tisztelni, de olvasni: azt már nem és nem! – Mert, tudja, a Szentírásban minden benne van: az is, ami volt, meg az is, ami lesz. Tudja, hogyan fog elpusztulni a világ? Azt írja benne, hogy tűz által. Csak annyi ember marad, amennyi egy nagy fa árnyékában elfér.

– Az nem ég el? A fa?

– Ez a Szentírásban van, hogy egy nagy fa árnyékában...

– Különös. A saját szemével olvasta ezt a verset?

– Nem én, de olvasta más. Azok, akik olvasták, azt beszélnek, hogy így lesz. Azért mondom, hogy jobban tenné, ha a dohányíratás helyett inkább Szentírást árulna.

– Nem is tudom – mondtam. – Ez valahogy fogósabb dolognak látszik – tűnődtem el ezen a hatalmas képtelenségen. Ha azt nézzük, hogy az imént meg a tengerre szállás állt szándékomban...

– No, ugye? Pedig azt mondom, hogy ez volna az igazi magának való munka. Nem cipelné hiába a táskáját. Más az, ha kiteszi a könyvet az asztalra, hogy itt van, ezt vegyék meg! Senkinek sem lenne képe visszautasítani olyan szent dolgot...

– Az biztos, hogy nem lenne képük... Itt el lehetne adni egy jó kocsiderekkel! Főleg, ha az ember helybe hozza. Ez már majdnem olyan, mintha a szent malasztal lenne úton.

– Hát mit mondtam? A nehéz időkben mindig újra kezd hinni istenben a nép... Különben meg nem csavarna maga is? – tolta felém a dohányát, amiből azonban természetesen nem állt szándékában semennyit sem íratni nálam. Lehetséges, hogy előleget kellett volna kínálnom, nem csak így beszélni a levegőbe, amikor azt sem tudtam, hogy tulajdonképpen van-e ceruzám, bár a pecsétnyomónak eredetileg kellett hogy legyen legalább egy elfaragott tintaceruzája, valahol a táska mélyén: hanem most lássak neki itt kipakolni, mit tudom én, milyen tárgyakat, amíg a nyomára nem bukkanok a ceruzacsonknak?

– Nem, én még nem szántam rá magam.

– Pedig én már asszonyokat is láttam cigarettázni...

– Az az asszonyok dolga – mondtam. – Vannak köztük mindenféle kergeteremtések. Ezt, persze, nem magára értem – tettem egy fél fejfurdulatot az ott ácsorgó menyecskeforma felé. – Magával éppen nagyon jól el lehet beszélgetni. – Pedig még nem is volt olyan irányú tapasztalatom, hogy az embereket szemtől szembe agyba-főbe kell dicsérgetni, ha valamire akarok velük jutni. Úrfi ennek a pokrócnak épp a másik oldala vagy a visszája volt, amelyet csak elagyabugyalás céljából lehetett volna valakire ráborítani, hogy mégse lássa, ki is volt az: nem muszáj mindenkinek mindenről pontos értesülést szereznie.

– Tán a tüdőbajtól fél? – kérdezte meg tőlem, miközben amaz hallgatógon füstölt, a többiek meg szóltanul nézték. – Mert ez már hatéves kora óta szívja, és semmi baja. Pontosan emlékszem, amikor édesapánkkal először csavart, nem is tudta megcsavarni, úgy kellett neki segíteni. Aztán kezdett csak iskolába járni... De azt sem járta ki, mert ott is mindig csak hallgatott, mint a kuka.

– Dehogy hallgattam! Amikor vertek, egyik sem tudott úgy ordítani, mint én. Csak szűkölte, de én ordítottam. Védekezésként – nevetett a leleményén.

– Maga járt iskolába? – kérdezte most tőlem, hogy minek alapján, nem tudnám megmodani, talán a megérezése játszott benne közre; most már látam, hogy majd óvakodnom kell tőle.

– Ojjé, jócskán – bizonygattam. – Végig ki is bírtam nevetés nélkül, úgy-ogy elhíheti.

Nemigen volt más választása, mint hogy elhiggye; meg akkor honnan lett volna a nagy tudományom?

– Az meg is látszik magán. Csak azt nem értem, miért van olyan fehéres színe, mintha lisztben hempergették volna meg, talán hogy kisüssék zsírban, ahogy a potykát szokás.

– Ááá, ez csak egy kis mész – mondtam –, éppen meszeltek valamit, tudja, milyenek az emberek ilyenkor, tavasszal. Sohasem férhetnek mindenes-tül a bőrükbe...

– Magára borították a meszesvödrot?

– Nem éppen, vagyis én már nem is emlékszem rá egészen pontosan. Csak annyit tudok, hogy folyt, de jó vastagon, azután pedig elfogyott, mint minden a világon. Egyszer csak abbamaradt...

– Maga meg semmit sem tett...

– Még most is szinte azzal vagyok, hogy én voltam az oka. Nem is kellett volna odateverednem. De az sem ment olyan simán. Egyszóval, ez nagyon hosszú mese. Elég az hozzá, hogy nem kellett volna ott lennem, még a közelében sem a helynek. Valami föliratokat meszeltek át. Errefelé nem voltak föliratok a falakon?

– Voltak, de nem nagyon értette itt a nép. A neveket, azokat igen, de senki sem túrta meg a háza falán. Még mit nem? Ezzel is csak a dolog lett egyre több.

– Lehet, hogy csak a házszámot szerették volna kiírni.

– Minek azt kiírni? Kiírja a kéménysöprő a kormos ujjával, és az nem is bántja a szemet.

Amazok továbbra is csak hallgattak, mintha nem is lenne szájuk, nem akartak beszélni. Ezek, biztosra vehető, hogy sohasem fognak beszélni semmiről sem, ha a legnagyobb titkot is bízzák rájuk. Látni lehetett rajtuk, milyen az, amikor az embernek beáll a pofája. Ez olyan, hogy lerí róluk, miszerint láttak olyan valakit, akinek nem állt be, illetve be nem állt volna, de mostanra beállt. Úgyhogy ezektől nincs is mit kérdezni, úgy meg van hőkkenve, mintha az ímént pukkant volna széjjel a kezükben az Úrfi fölfújt disznóhólyagja, és hát most: volt – nincs. Csak azt nem tudtam megállapítani, mi az ördög lehetett az? Ha már annyira fájlalják vagy mit tudom én, mit is csinálnak.

– Tulajdonképpen miről beszélünk mi most itt? – kérdeztem. – Szeretném tudni, hogy pontosan miről is folyik közöttünk a szó.

– A Szentírásról – mondta a dohányos hallgatag, mert bizonyára csak arra emlékezett.

– Vagy inkább arról, hogy mi volt előbb: a tyúk-e vagy a tojás? – vetette közbe egy másik, akinek eddig még a hangját sem hallottam; a haját laposan fölfelé fésülte, pedig a koponyaformája különben is azonos a neander-

völgyi emberével. Tőle, a származása folytán, bizonyára egyenes választ kaphattam volna erre a kérdésre, mivel az emlékezete – már a kinézete alapján is – közelebb kellett hogy álljon e tények ismeretéhez, illetve – egészen röviden – úgy gondoltam, hogy még szinte emlékeznie kellett volna rá.

– Szerintem a tojás – jelentettem ki, de egyetlen érvemet sem mertem megnevezni egy ilyen föltételezett szaktekintély előtt, akinek még első kézből származhattak az értesülései.

A felhők között végre előtűnt a lenyugvó nap, de csupán olyan volt, mint egy apadó félhold, vöröslött be az ablakon, és ha ez nincs, mostanra már lámpát kellett volna gyújtani, a menyecskeforma lehelgetett is a lámpa-üvegbe, és valami ruhát nyikorgatott az üveg belső falán, hogy tiszta legyen, keresztül lehessen látni rajta, láthassuk egymás pofáját, nehogy megbújhassak talán az elkormozódott oldala vetette árnyékban. Különben pedig mindannyian akkora csöndben és oly mozdulatlanul ültek, akár a szél-ütöttek, akik a vacsorájukat várják, talán ez az, amire azt lehetne mondani, hogy a leáldozó nap búcsúzó sugarainak a fényében érzelmileg egészen telítetté vált a levegő, majd hogy széjjel nem fröccsent benne a lelkünk – vagyis miféle lélek, a teremburáját! Inkább talán az a borospalack, amelyiket Félnadrág hajított el, és pergett, pergett a levegőben azzal az üzenettel, amelyik most kapott lábra bennünk, habár a palacknak nyoma sem volt, még a pendülését sem hallottuk, ahogy a laza talajra esett. Itt már biztosan azon törik a fejüket, hogyan torolhatnák meg ezt rajtam, mint e pillanat aféle értelmi szerzőjén. Mert volna-e kedvem kilépni a hamarosan beköszöntő tágas éjszakába? Nem érzem-e ezt a helyet valamiképpen máris hazának?

– Úgy ülünk itt, mint a vasútállomáson – mondtam végre a hallgatásuk közepébe, amelyben csak a törlórongy nyikorogott egyre, akár valami olyan hang, amely minden figyelmet képes lekötni. – Csupán még azt nem tudjuk, hová szeretnénk utazni.

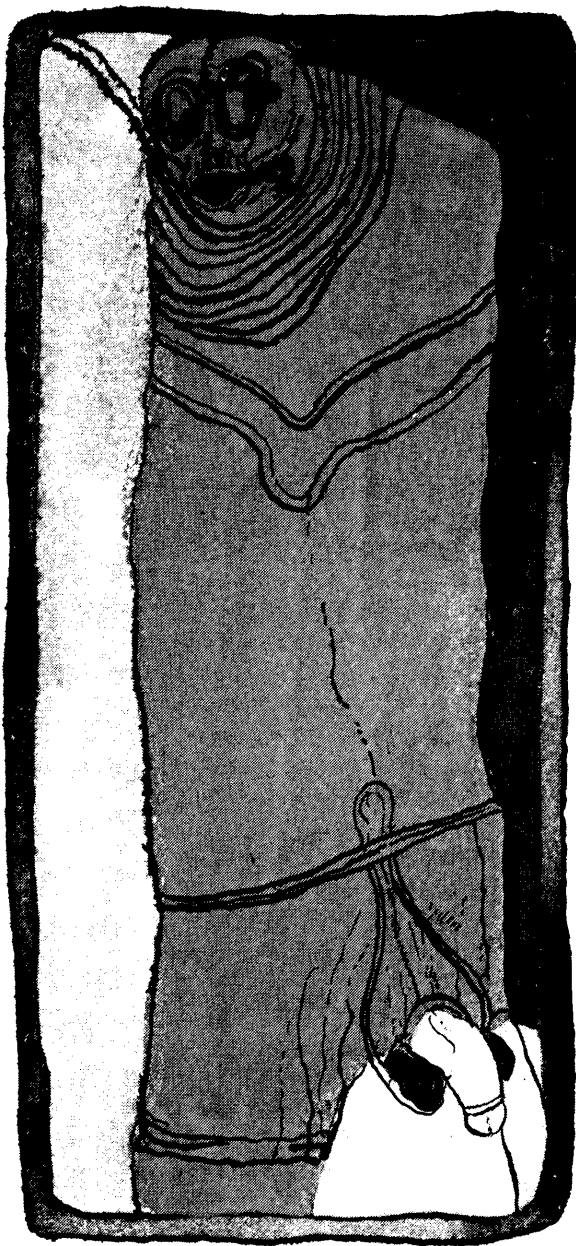
– Miért, maga hová szeretne? – kérdezte a menyecske, akiről mindeddig nem voltam képes megállapítani, hogy anyakönyvileg melyikükhöz tartozhat ebben a rideg világban.

– Nézze, ezt én így egyből nem tudnám megmondani. Vagy talán még a türelmét is elveszítené, azt hallgatva, ha nekilátnék felsorolni a különböző helyeket, mint valami bolygó lélek. Mintha a térképről vagy a menetrendből olvasnám. Szóval, mindenhová...

– Eljön az az idő is, amikor el fog szökni innen is a nép! – jelentette ki, mintha valami bizalmas dolgot közölne velem, és mintha máshonnan oly rengetegen szöknének.

– De majd ide vezetik ám a villanyt! Nem volt még szó róla, hogy ide vezetik? – érdeklődtem.

ILLUSZTRÁCIÓ

– Hova ide? Meg ki? Hacsak nem a drótjával kötözik össze az emberek lábát... Akkor biztosan nem mennek el.

Már láttam is őket odakötözve a székükhöz vörös szigetelésű, vastag kábelrel, de én mégis szabadon maradtam, vagyis egészen pontosan én meg kezemben a revolver. Ebből akárki következtethet a lényegemre, ha már ebből is kimaradnék.

– Minek is kellene összekötözni? Úgysem fog innen senki sem mozdulni, ahogy én elnézem: itt inkább már bele lett unva mindenbe. Nincsen feszítőerő. Itt mindenki le lett szoktatva a világról, elhiszi-e nekem? Egyszóval, a tojás volt előbb, most meg van a tojásnak a héja, és az ezer évig is kibírja, még a föld alatt is. Hogy aztán meg mi lesz, ki tudja azt?

– Benne van a Szentírásban! – közölte a hallgatag, eloltva a cigarettáját.

– Bassza meg a Szentírást! – kiáltottam indulatosan. – Hát maga nem tud mást kitalálni?

– Ki van itt már minden találva, mi a fenét kellene még kitalálni? – kérdezte higgadtan, pedig azt gondoltam, hogy legalább az asztalt fogja rám borítani.

– Talán épp azért olyan fehér a tojás héja, mert ezt is átmeszelték, mint magát? – nyelvelte a menyecske.

– Lehet, látja, ez könnyen meglehet – feleltem immár meghunyászkodva, hogy lássák, hamis volt bennem az indulat.

Am a koraestben – az ablakon keresztül nagyon szembetűnő volt – egy lángoló folt tűnt föl az égaljon, a földek fölött, amely jobbról balfelé haladt, és egyre inkább kiteljesedett, akár egy, a mindenségből elszabadult csillag, s mintha időnként oda-odaütődött volna a földhöz, s azután egyszerre csak hallani lehetett a motor kepelését is, s amikor a motor hangja egészen kivehetően ideért, a csóva megállt és magasra lobbant, mintha máglyát gyújtottak volna, világítani a boszorkányoknak.

– Az a motoros kigyulladt! – ugrottam föl a helyemről, és kinyújtott kézzel mutattam az ablakon keresztül, hogy hol. Pedig anélkül is látták, de semmi fölindulás nem látszott az arcukon. Talán ha a láng az arcukba ver, akkor sem hökkentek volna meg. – Vele mentem reggel a Suhogóba, most meg mekkora lánggal ég! – kiáltottam, hogy ezzel talán majd rá tudom venni őket, tegyenek valamit a félszegúszóért.

– Messze van az, és ha csakugyan ég, akkor már csak imádkozni lehet érte! – állította a tojás szakértője, és nagyon meg volt elégedve a megállapításával. – Régen repülőt is láttunk égni, hát gondolja, hogy maradt belőle valami?

A távoli tűz lassan lohadni kezdett, ám én úgy éreztem, mintha a futtában összetekert batyu égne bennem: csoda, hogy nem kezdtem el tüzet okádni, ahogy az egész látvány zsugorodott a bensőmben.

– Azoknak, akik benne voltak, úgy összesült a fejük, hogy nem volt nagyobb, mint az ember ökle. – Mintha épp én rámt tett volna célzást, ám honnan tudhatta, miből is vagyok valójában?

– Ez nem lehet igaz! Ez a maguk határtalan közönye! – kiabáltam és nekiláttam kikapcsolni a táskának azt a csatját, amerről a revolver volt benne.

A menyecske megátalkodva abbahagyta a lámpacilinder törölgetését, és a többiek is némán meredtek rám. Előhúztam a revolvert, és kirontottam az ajtón, majd négy-öt lövést adtam le abba az irányba, amerre az ekkorra már biztosan kihunytt tüzet sejtettem. Már egészen besötétedett, a lövések villanásai elvakítottak, mindegyiket egy időben láttam magam előtt, de egyenként össze tudtam volna számolni őket, mintha csak önmagamot lőttem volna főbe.

Hogy mennyire elhagyatottan ácsorogtam ott egy ideig, a lövéseket számlálgatva, forgatva a golyóhegyeket a fejemben, amelyek valahol a végtelenben bizonyára egymásra találtak, együtt voltak megint, határozottan éreztem a lüktetésüket, meg azt is, hogy talán idősebb vagyok, mint némelyik országút, és ha még életben vagyok, ez annyit jelenthet, hogy a saját fejemet is képtelen lennék eltalálni, még erre is meg kellene kérnem valakit, hogy lőjön agyon, habár a ház lakói közül nem hinném, hogy akárki is vállalkozna rá: ezek odabenn mind olyanok, akár a földbe szakadt sárgarépa: vannak ugyan, de megközelíthetetlenek, nem lehetne hozzájuk férni – szerintem még csak nem is mozdultak azóta, amióta magukra hagytam őket, néznek utánam meg a nyitott ajtón keresztül az estébe.

Úgy mentem tehát vissza, mintha mi sem történt volna, mintha már magam sem hinnék abban, hogy valami komolyabb dolog játszódott le odakinn, sőt, velem, aki sohasem mutattam valami nagy hajlandóságot semmiféle vállalkozásra sem, most meg itt, hirtelen, minden ok nélkül elkezdek lövöldözni egy idegen fegyverből, és még ha valami céloom lett volna velem! Hacsak nem az, hogy megfagyasszam a zsírt a tűzhelyre tett lábasukban, amennyiben amúgy is nem felejtettek el alágyújtani.

– Ha volnának itt gyerekek – mondtam, amint visszamentem a konyhájukba –, most odaadhatnám nekik játszani az üres töltényhüvelyeket. Nem szükséges ugyanis elszámolnom velük.

– Szerintem a pálinka gyulladt meg benne, maga meg most szépen agyonlőtte. De nem is érdemel mást az ilyen! – hagyta helyben eljárásomat a menyecske.

– Hogyhogy a pálinka? Gondolja, hogy a száján jön kifelé a lángja, ha meggyullad valakiben? Az különben sem szesz láng volt, a szesz kékellő lánggal ég, ez meg majdnem bordó volt. Szétszivárgott a benzin, és az gyuladhatott meg.

– Valóságos háborút csinálhatott itt ezekkel a lövésekkel – állította a

szentírásos. – Aki csak hallotta a környéken, meg a lángokat is látta, most meg lehet győződve, hogy megint kitört a háború. Sokan összevissza fognak álmodni az éjszaka! Abból is gyaníthatják, hogy mostanában sokakat berukkoltattak.

– Magának fogalma sincs arról, hogy miként ment az a rukkoltatás! Ha valamit álmodni lehet, azt aztán csakugyan álmodta valaki... Én nem hiszem, hogy azok közül egyetlenegy is eljutott bármiféle hadseregbe is. Valaki ezt ki szeretne volna találni, de ennek mostanra már vége! Inkább mindenkit haza fognak engedni. Olyan lesz, mintha föltámadást vagy végítéletet tartanának! – uralkodott el rajtam a szentírásos hév. – Akkor béke van, hogy abba szinte mindenki bele fog dögleni – tettem vissza a revolvert mindenesetre a táskámba. – Így ni! És csak a búcsúban fognak a pojcákra lövöldözni...

– Érdekes, mintha már nem is lenne igaz, ami nem is oly rég végbement itt – állapította meg a másik, aki a tojás kérdésében szeretett volna még az imént vitába keveredni velem.

– Áh, én ezt sem így érzem – voltam kénytelen ellentmondani neki. – Ez ehhez még nagyon is friss, nekem még mindig cseng tőle a fülem. Meg a golyók is mintha itt lennének a fejemben.

Ezt követően a menyecske hozott egy hatalmas, kormosra égett tetejű kenyeret, akkorát, mintha az Úrfi egész kovászát, amit az ágyamban kelesztett, betették volna a kemencébe, s lám, micsoda épületes dolog sült ki belőle! Ha legalább én ilyenre sikeredtem volna – gondolkodtam el egy pillanatig a világ során. De én csak vaktában lövöldözöm égő célpontokra, hogy legalább ezzel tegyek valamit, elgondolásom szerint jót, csakhogy hol van itt a jó? – A lámpafény úgy tükröződött a szinte nem létezőre fényesített cilinderben, mintha a mozdulatlan lángból valaki kétágú pillantással figyelt volna bennünket, vagy csupán engem, esetleg az elszabadult gondolatmenetemet, amelynek a megállítására már többeknek kellett volna szövetkezniük, ha már egymagamban semmire sem juthattam ellene: ez valószínű örület volt, ha lett volna bennem szégyenérzet, talán szégyenkeznem kellett volna miatta. A másik oldalról, ahol semmi keresnivalóm sem volt, valahogy ugyanoda keveredtem, mostanra már tudtam, ahol éppen úgy semmi keresnivalóm sincs. Most itt a kettő viszonylatában örültem a fejemben a kilőtt pisztolygolyóimat: hogy meg fogom kedvelni a kenyerüket, akárminek is tartanak.

Igazság szerint különben is csak idegen házaknál szerettem étkezni, első sorban azért, mert ott tartania kellett magát valamihez az embernek, másodsorban meg azért, mert nem is volt saját házam, amit egyáltalán nem sajnáltam, mert mi lett volna abból is, meg belőlem is? Mondjuk, amikor elmegy a hó, és a fal tövében visszamarad a magas, színét veszítette avar –

jobb is, ha nem kezdek bele elmagyarázni, nem szólok azokról a helyekről és szélárnyékokról, ahol az akácfák lehullott lombját szokta fölhalmozni a szél, térdmagasságig, alatta pedig meglapul mindeféle féreg: no, hogy én aztán itt bent üljek, naphosszat, kimondottan fűtetelen helyen; akkor már inkább azt a fehér harisnyás képet választom, amikor lábamat magam alá húzva a kezembe nyomják a tamburát, s olyasvalamit kérdeznek talán tőlem:

– Hogy tetszik a karácsonyfa? Az idén állítottunk először karácsonyfát!
– Viszont a legjobb tudomásom szerint már oda a tél, még mikor elvonultak a szilveszterezők, engem pedig mintha kényszeríteni akarnának, hogy emebben a hitben éljek: úgyhogy akkor én talán most a hit elől is menekülök, amelyben eredetileg élnem kellene, amikor én semmiféle hitben sem akarok élni, inkább akkor már legyen ez a hatalmas semmitmondás körülöttem, mint bármiféle hit!

Tehát végül is úgy valahogy jön ki, hogy immár visszavonhatatlanul a menekülést tekintem igazi megszületésemnek és sohasem kiteljesedett formámnak, mivel állandóan tevékenykednem kell rajta, hogy előbbre juthassak kialakításában, mert mégiscsak valami csúcs felé tartok, csupán azt nem tudom, hogy ez a valós domborzat része-e, vagy már ezt is elszalasztottam a szemem elől, kifutott a talpam alól: ejnye, földrész kacifántja, melyikünk is lehetne valójában az, amelyik majd megnevezi ezt a semmit sem jelentő csúcst, vagy meg sem nevezi, hanem csak oda jut? A leginkább helyénvaló lenne eltüntetni ezt a jelképet, a leghatásosabb módon, hogy a továbbiakban mit sem sejtthessek felőle:

– Már ne haragudjon, vághatnék magamnak ebből a szalonnából? Megfoghatom ilyen kézzel? – kérdezem a menyecske formájú teremtet, mivel nem kis tudom, hamarjában ki máshoz fordulhatnék, mert elég sokan öszszesereglettek ebben a konyhában, mintha én lennék az, akinek csodájára járnak, pedig sokkalta inkább a fegyver érdekelné őket, hátha a fülük halatára még egyet a mennyezetbe lőnék vele.

– Csak nyugodtan! El sem tudtam képzelni, hogy elvárná: ennyi ember szeme láttára kínálgassák.

– Tudja, magával tudok itt a legkönnyebben szót érteni. Ha magával beszél az ember, nem kell annyira megválogatni a szavakat. Akárki más szóljon itt hozzám, mintha idegen nyelven mondaná, amit értek, de nem árt előbb gondolkoznom azon, hogy mit is válaszoljak. Előbb mintha mindent a visszájára kellene fordítanom, hogy megnézzem, mi van a beszédnek a tarsolyában. Aztán látom, hogy semmi.

– Maga mennyire vigyáz? (Már hogy a számra vigyázok, azt gondolja.) Ezekről nincs mit tartania, némelyik már rab is volt, csak úgy, isten nevében. Most ilyen a törvény, várják, hogy elmúljon, és utána majd kezdenek valamihez.

– Ne mondja! Már ennek a hallatára is ágynak esek!
 – Csak egye meg a vacsoráját... Vagy nem szereti ezt? Készíthetek valami mást: süssek tojást?

– Á, nem, nem; nem kérek tojást, csak tojást ne!

– Fél, hogy van benne valami?

– A héjától félek, hogy abban van valami. Az előbb már elmondtam, hogy meddig képes megmaradni a héja.

Mostanra már mindenütt voltak emberek, ahol csak ülni lehetett. Kettő a kemence melletti priccsen is hevert, hasmánt, mintha deresre húzták volna őket, és alaposan megfigyelték átmeszelt alakomat: talán azt fontolgatták, nem láttak-e már valahol; vajon melyik időből jöhetek, ha már ott ennyire érvénytelenítettek? És hogy nekem semmi hozzáadnivalóm nincs ehhez az egészhez?

– Magát ide bekvártélyozták? – kérdezte végre a priccsen heverők egyike, aki mintha nem győzné kivárni a botütéseket? Vagy nincsen semmi veszténivalója ilyen kései órán?

– Ki a csoda kvártélyozott volna be? – kérdeztem. – Azzal voltam eddig, hogy azt találják érdekesnek, hogy sehova sem vagyok bekvártélyozva...

– Amikor végrehajtás lesz, előző este mindig bekvártélyoznak valakit. Fiatal nőket szoktak küldeni, éppen ezért csodálkozunk magán – kanyarította szépen a képembe a mondanivalóját, akár egy nagy darab szart, amit nekem szánt.

– Hogy nem vagyok fiatal nő, arra gondol? Vagy egyáltalán mire gondol? – néztem vele szembe a lámpa cilinderén keresztül.

– Arra, hogy eddig még egy sem lövöldözött azok közül, akiket valahova bekvártélyoztak.

– Nem tudom én azt megmondani, hogy miféle lövöldözés volt az az imént. Csak valami félreértésként lehetne megmagyarázni, de valójában nem az volt. Valami más volt – néztem rá keresztül a lángon, s az forgott a fejemben, hogy ha a félszegúszóval maradok, mennyivel rosszabbul járok. Így legalább nincsen semmi bajom, még a fülkagylóm sem perzselődött meg, csupán valami gazemberséggel gyanúsítanak. Egyszerűen meg vannak győződve róla, azért jöttem, hogy fosztogassam a gazdaságukat.

– Mert ami itt megy, abban nem lehet benne az állam keze, az nem lehet érdeke – mondta.

– Mit tudhat maga az államról azon a deresen fekvő? – kérdeztem tőle vitatkozó hévvel. – Maga szerint hol van az állam, és maga hol van az államban? Ezen törje a fejét, és ne azon, hogy kit hova kvártélyoznak be, és bekvártélyoznak-e egyáltalán. Mondok magának valamit: fogja meg és dobja ki, akár fiatal nő, akár nem, hogy csak úgy nyekkenjen. Legalább ennyit megtehet, nem?

– De aztán jön ám a fekete leves!

– A birtoklás kockázata. Ám ha értelmét látja, keljen a tulajdona védelmére. Ebből is tudomásul vehet annyit, hogy nekem nincsen ilyen gondom. Én e tekintetben senkivel sem vehetem föl a versenyt. Ez a bekvártélyozás nekem is vadonatúj. Én ennek az egésznek a megkerülésével vagyok itt, és ha nem félnek attól, hogy kimenjek az ajtón, akkor tovább is megyek. Vegyék úgy, hogy semmit sem akartam, csak nagyon el voltam keseredve. Nem én hozom magukra a bajt...

Mi kényszeríthetett arra, hogy ilyen hülyén beszéljek, hogy szónoklatot tartsak a semmiről! Jó színben akartam volna föltűnni? Valakiket megsajnáltam? Emellett még csak azt vettem észre, hogy így átmeszelve szinte zavarihetővé lettem. „Jobban tennéd, süket parasztja, ha megfognád a vasvilla nyelét, és védekeznél még ellenem is, ahogy tudsz!” – de ezt már nem mondtam. És hogy milyen időt végig nem ültem én ott mozdulatlanul, miközben a menyecske mindenáron meggybefőttel szeretett volna megetetni. Így becloptam magam a szívébe!

• – Hát a maga ura? – kérdeztem. – Itt van a maga ura is?

– Nincsen, katona az, már mióta katona!

– De szabadságra csak elengedik...

– Ritkán, mert messze van.

– Akkor csak írni szokott magának?

– Ír néha, de nem nagyon van miről írni. Vigyázni kell, hogy mit ír, meg nekem is vigyázni kell, hogy mit írok, elolvassák. Úgyhogy önmagáról restell is írni az ember, ha már más is olvassa.

– De azért csak eltelik valahogy az idő...

– Üres idő ez, nemigen van minek telnie. Mintha elkapták volna a gúnárnyakát, az meg hiába tátog, honnan lenne hangja?

(Folytatjuk)